

Gál Csaba ny. ezredes:

KATONAI ÉS HADITECHNIKAI HÍREK, INFORMÁCIÓK A NAGYVILÁGBÓL

OROSZORSZÁG RAKÉTÁKAT TELEPÍT JAPÁN ÁLTAL MAGÁNAK KÖVETELT SZIGETEK KÖZELÉBE

Az orosz Védelmi Minisztérium sajtószolgálatára nyilvánosságra hozott egy fényképet, amely azt ábrázolja, hogy egy partra szállító hajóról a Basztyion típusú önjáró partvédelmi rakéta-rendszer járműve elindul a part felé.¹ A partvédelmi rakétarendszert a Kuril-szigetek (szigetlánc) közepén található, vulkanikus eredetű Matua szigetre telepítették. Japán a szigetlánc négy legdélebbi szigetét – amelyeket Tokió „Északi Területekként” tart számon – követeli (vissza) Oroszországtól, melyeket a szovjet haderő a második világháború utolsó napjaiban szállt meg. Az orosz Védelmi Minisztérium videófelvételt is közzétett arról, ahogyan több partra szállító hajóról is érkeznek a szigetre mobil rakétaindítók és foglalnak el tüzelőállásokat egy gyakorlat keretében. A minisztérium tájékoztatása szerint a személyi állomány részére egyidejűleg szálláshelyeket, az eszközök részére pedig hangárokat is telepítettek a szigetre. A Basztyion rakétáinak a hatótávolsága tengeri célok ellen 500 km. 2016-ban Oroszország a Japán által vitatott hovatarozású legdélebbi négy sziget közül kettőre már telepített partvédelmi rakétákat, egy évvel később pedig korszerű légvédelmi rendszert is, valamint a négy közé tartozó Iturup szigetre vadászrepülőgépeket. A négy déli sziget hovatarozásának eldöntése – pontosabban visszaadása Japánnak – hátráltatja a második világháborút lezáró békekötés betartását a két ország között.

EGY NAGY OROSZ HADIIPARI VÁLLALAT VEZETŐJÉNEK GONDOLATAI A JÖVŐ KONFLIKTUSAIRÓL

Jan Novikov, a légvédelmi és űreszközöket gyártó Almaz-Antej orosz hadiipari konzern vezérigazgatója a Defense News honlapon kifejtette véleményét a 21. század várható fegyveres konfliktusairól.² Novikov szerint a trend azt mutatja, hogy a jövő fegyveres konfliktusai az összes dimenzióra ki fognak terjedni, de közülük is a légtérben és a világűrben hajtják majd végre a legfontosabb csapásokat. Az ott vagy onnan alkalmazandó fegyverek nagy hatékonysága meghatározó tényező. Régebben napok, gyakran hetek kellettek egy csapás elindításához, napjainkban órák, esetleg percek elegendőek ehhez. Az Amerikai Egyesült Államok olyan eszközöket fejleszt, amelyekkel gyors és nagy pontosságú csapásokat lehet mérni bárhol a világban. Novikov véleménye szerint közülük a legveszélyesebbek a Föld

¹ Vladimir Isachenkov: Russia sends missiles near Pacific islands claimed by Japan. 02. 12. 2021. Military Times. <https://www.militarytimes.com/flashpoints/2021/12/02/russia-sends-missiles-near-pacific-islands-claimed-by-japan/> (Letöltés időpontja: 2021. 12. 11.)

² Yan Novikov: Almaz-Antey director: Air and space capabilities will decide tomorrow's conflicts. 06. 12. 2021. Defense News. <https://www.defensenews.com/outlook/2021/12/06/almaz-antey-director-air-and-space-will-decide-tomorrows-conflicts/> (Letöltés időpontja: 2021. 12. 11.)

körül keringő X-37 típusú személyzet nélküli űreszközök, amelyek nemcsak hosszú ideig képesek pályán maradni, de alkalmasak gyors pályaváltoztatásra és különböző feladatokat végrehajtására is. Az Amerikai Egyesült Államok a nagy számban rendelkezésre álló és többféle hordozóról indítható csapásmérő robotrepülőgépeivel különböző stratégiai irányokból mérhet nagy pontosságú csapásokat. Emellett a különböző korszerű drónok alkalmazása jelentősen megnehezíti a megfelelően hatékony légvédelmi rendszerek kialakítását. Már nemcsak felderítés végeznek, hanem precíziós fegyvereket is hordoznak, többen közülük több mint egy napig is a levegőben maradhatnak. Különösen veszélyesek, ha nagy tömegben rajokként alkalmazzák őket. A levegőből és a világűrből érkező támadások kivédésére megfelelő ellentevékenységgel kell készülni, ami folyamatos fejlesztéseket igényel. Nagyon fontos az ellentevékenységet végző eszközök integrálása egyetlen információs és felderítő-hírszerző rendszerbe. Hasonlóan fontos az ilyen támadások elhárításához a folyamatok automatizálása. Zárásként Novikov így összegzi mondanivalóját: a közeli jövő katonai konfliktusait a korszerű technológiák harca fogja meghatározni, melyek közül a légi és az űreszközök, valamint az őket semlegesítő lég- és rakétavédelmi rendszerek kiemelkednek.

KÍNAI KATONAI BÁZIS ÉPÜLHET AFRIKA NYUGATI PARTJÁNÁL

A *The Wall Street Journal* – amerikai titkosított hírszerzési információra hivatkozva – arról tudósít, hogy Kína állandó katonai jelenlétre készül az Atlanti-óceánon, és ehhez Egyenlítői-Guinea segítségére számít.³ 2021 októberében Jonathan Finer, az amerikai elnök nemzetbiztonsági tanácsadójának helyettese látogatást tett a nyugat-afrikai országban, ahol tárgyalta Obiang elnökkel és fiával, aki az elnökhelyettes. Feladata az volt, hogy rávegye őket a kínai javaslat elutasítására, mert annak elfogadása az Amerikai Egyesült Államok számára nemzetbiztonsági kockázatot jelent. Egy állandó kínai haditengerészeti bázis Afrika nyugati partján lehetővé tenné a kínai hadihajók számára az üzemanyag és a fegyverzet folyamatos utánpótlását, a szükséges javítások elvégzését, a személyi állomány pihentetését és cseréjét, vagyis gyakorlatilag az állandó jelenlétet az Atlanti-óceánon. Obiang a világ leghosszabb ideig hivatalban lévő elnöke, már több mint 40 éve áll az országa élén. A Human Rights Watch a civil társadalom könyörtelen elnyomásával és mindent átszövő korrupcióval vádolja, aminek eredményeként az ország olajvagyonra gazdagítja.

TAJVAN SPECIÁLIS VÉDELMI KÖLTSÉGVETÉST FOGADOTT EL

A tajvani törvényhozás január 11-én – pártközi megállapodásokat követően – speciális védelmi költségvetést fogadott el, melynek értelmében a szigetország 2026-ig 236,96 Mrd tajvani dollárral (8,56 Mrd USD) többet költhet védelemre – nagyrészt fegyverbeszerzésre –, hogy gyorsabban javíthassa védelmi képességeit az erősödő kínai fenyegetéssel szemben.⁴ Az ország a teljes összeget kölcsönből tervezi fedezni. Tajvan (rendes) védelmi költségvetése az idei pénzügyi évre amúgy rekordösszegű, 471,7 Mrd tajvani dollár (17,07 Mrd USD). A beszerzésre tervezett fegyverek, fegyverrendszerek többsége hazai gyártású, különösen

³ Monique Beals: China eyes military base on Africa's Atlantic coast: report. 05. 12. 2021. The Hill. <https://thehill.com/policy/international/584437-china-eyes-military-base-on-africas-atlantic-coast-report> (Letöltés időpontja: 2021. 12. 11.)

⁴ Kayleigh Madjar: Lawmakers pass NT\$236.96bn special defense budget. 12. 01. 2022. Taipei Times. <https://www.taipetimes.com/News/front/archives/2022/01/12/2003771197> (Letöltés időpontja: 2022. 01. 14.)

a nagy pontosságú rakéták, a korszerű hadihajók és a parti őrség hajóinak fegyverrendszerei. A hazai gyártású eszközök beszerzésének elsőbbsége előnyös a nemzetbiztonság és a hazai ipar számára is. A speciális védelmi költségvetés az alábbi fegyverrendszertípusok beszerzésére fordítható: parti telepítésű hajó elleni rakéták, tábori és földi telepítésű légvédelmi rendszerek, levegő-föld és felszín-felszín osztályú támadó robotrepülőgépek, pilóta nélküli repülőeszközök, nagy teljesítményű tengeralattjárók és partvédelmi fegyverrendszerek.

GUAM RAKÉTAVÉDELME MEGERŐSÍTÉSRE SZORUL

Stephen Sklenka altábornagy, az amerikai haderő Indiai–csendes-óceáni Parancsnokságának parancsnokhelyettese a Rakétavédelmi Érdekvédelmi Szövetségnél (*Missile Defense Advocacy Alliance* – MDA) folytatott beszélgetésen kiemelte Guam szigetének a térség védelme szempontjából stratégiai jelentőségű szerepét.⁵ Ennek jeleként a Védelmi Minisztérium 11 milliárd dollárt biztosít az elkövetkező öt évre, hogy ezt a szerepét Kína erősödő katonai képességeivel szemben megtartsák, illetve megerősítsék. Guam képességeinek javítása erős stratégiai üzenet mind a szövetségesek, mind a potenciális ellenségek számára. Az egyik legfontosabb képességnövelés a sziget rakétavédelmét érinti, mert az jelenleg csak a „tegnapi” fenyegetések elhárítására képes. A folyamatosan javuló kínai képességek miatt szükséges a sziget körkörös védelmének a megerősítése földi telepítésű eszközökkel. Sklenka szerint mindegy, hogy a rakétavédelmi rendszert a szárazföldi erők, a haditengerészet vagy az MDA építi ki, a lényeg a rendszer telepítése.

JAPÁN ÉS AUSZTRÁLIA VÉDELMI SZERZŐDÉST KÖTÖTT

Kisida Fumio japán és Scott Morrison ausztrál miniszterelnök 2022. január 5-i online találkozásukon kétoldalú védelmi együttműködési megállapodást kötöttek, amely az erősödő kínai katonai és gazdasági terjeszkedés közepette az indiai–csendes-óceáni térség stabilitását hivatott erősíteni.⁶ A kölcsönös hozzáférési megállapodás (*Reciprocal Access Agreement* – RAA) elősegíti a japán és az ausztrál fegyveres erők gyorsabb telepítését egymás felségvizein, megkönnyíti fegyverzet és utánpótlás szállítását közös gyakorlatok és katasztrófaelhárítási feladatok végrehajtása során. Ausztrália a második ország – az Amerikai Egyesült Államok után –, amellyel Japán védelmi megállapodást kötött. Tokió 2021 októberében hasonló céllal tárgyalásokat kezdett az Egyesült Királysággal, majd megállapodást kötne Franciaországgal is. Az utóbbi időben ezzel a két országgal – reagálva Kína egyre erőszakosabb viselkedésére – jelentősen erősödött a védelmi együttműködése. Japán és Ausztrália 2014-ben kezdte meg az év elején aláírt megállapodás előkészítését, annak szövege nagyrészt már 2020 novemberében készen volt, de elfogadását a Japán jogi rendszerében létező halálbüntetés késleltette. Ausztrália – ahol nincs halálbüntetés, és világszerte szorgalmazta annak eltörlését – először azt kérte, hogy mentesítsék katonáit a Japánban elkövetett bűncselekmények miatti halálbüntetés alól. Végül Tokió és Canberra abban állapodott meg, hogy mindkét

⁵ Time for Guam Missile Defense Build-Up Is Now. 08. 12. 2021. U.S. Department of Defense. <https://www.defense.gov/News/News-Stories/Article/Article/2866855/time-for-guam-missile-defense-build-up-is-now/> (Letöltés időpontja: 2021. 12. 11.)

⁶ Japan and Australia sign 'landmark' defense treaty amid concern over China. 06. 01. 2022. Japan Times. <https://www.japantimes.co.jp/news/2022/01/06/national/japan-australia-landmark-defense-treaty/> (Letöltés időpontja: 2022. 01. 07.)

ország megtartja a joghatóságát a csapatok közös missziója esetén, de a fogadó ország törvényeit alkalmazza, ha az állomány tagjai szolgálaton kívül bűncselekményt követnek el. Az egyezmény lehetőséget biztosít az ausztrál erők számára, hogy Japán és amerikai csapatokkal közös gyakorlatokon vegyenek részt Japán területén. A két ország Indiával és az Amerikai Egyesült Államokkal kiegészülve alkotja a „négyek” szövetségét (*Quad*), melynek célja a szabad hajózás elősegítése a térségben.

AZ AEGIS RAKÉTAVÉDELMI RENDSZER LENGYELORSZÁGBAN 2022 VÉGÉIG HADRA FOGHATÓVÁ VÁLIK

Az eredetileg hadihajókra történő telepítésre tervezett, ballisztikus rakéták elleni védelemre szolgáló Aegis rendszer lengyelországi telepítése felgyorsult, és várhatóan 2022 végéig hadra foghatóvá válik – jelentette ki a program végrehajtásáért felelős Tom Druggan ellentengernagy 2021 novemberében Washingtonban.⁷ Hasonló, szárazföldi telepítésű változat – Aegis Ashore – már öt éve áll szolgálatban a dél-romániai Deveselu település térségében, mintegy 150 km-re Bukaresttől. A rendszer lengyelországi telepítésére kijelölt helyszín Redzikowo térsége, a tengerparttól mintegy 20 km távolságra. Druggan ellentengernagy a Stratégiai és Nemzetközi Tanulmányok Központjában (CSIS⁸) folytatott beszélgetésen elismerte, hogy a projekt végrehajtásában a bázis építői miatt csúszás következett be. Miután azokat lecserélték, így már garantálható a megfelelő minőségben végrehajtott munka. A további csúszások elkerülése érdekében 2021 nyarán az Aegis Ashore elemeit kihozták a raktárból és a konténerekből – ahol már egy ideje tárolták őket –, és tesztelték működőképességüket. A felmerült problémákat kijavították, és több korszerűsítést is végrehajtottak a rendszerben. Ezzel az előrehozott tevékenységgel lehetővé válik, hogy az építkezéssel részben párhuzamosan egyes rendszerelemeket telepítsenek, így az építkezés befejezése és a hadrafoghatóság elérése közötti időt minimálisra csökkentse.

ÉSZTORSZÁG FEGYVEREKET ADHAT ÁT UKRAJNÁNAK

Peeter Kuimet, az észti Védelmi Minisztérium nemzetközi együttműködési osztályának vezetője elmondta, hogy országa 2014 óta segíti Ukrajnát a katonasorvosok, a tűzérési állomány és a különleges erők képzésével.⁹ Az Ukrajna határához közeli orosz csapatösszevonások miatt Észtország kész arra, hogy jelentősen növelje a Kijevnek nyújtandó támogatását. Ennek keretében felmerült Javelin páncéltörő rakétarendszerek és 122 mm-es tarackok lőszerrel együtt történő átadása. A rakétarendszerek továbbadásához szükség van még az Amerikai Egyesült Államok hozzájárulására, a tarackok esetében pedig a gyártó Németország és a korábbi használó Finnország engedélyére. Az eszközök átadásának időpontját tehát gyakorlatilag az engedélyek beszerzésével kapcsolatos tárgyalások gyorsasága befolyásolja.

⁷ Aegis Ashore in Poland on Target for 2022. 19. 11. 2021. U.S. Department of Defense. <https://www.defense.gov/News/News-Stories/Article/Article/2849023/aegis-ashore-in-poland-on-target-for-2022/> (Letöltés időpontja: 2021. 12. 11.)

⁸ Center for Strategic and International Studies.

⁹ Estonia Plans to Supply Ukraine With Javelin Anti-Tank Missiles, Howitzers. 30. 12. 2021. Sputnik News. <https://sputniknews.com/20211230/estonia-plans-to-supply-ukraine-with-javelin-anti-tank-missiles-howitzers-1091924173.html> (Letöltés időpontja: 2022. 01. 02.)

Észtország folyamatosan szerez be Javelin rakétákat, az áruk a változatuktól függően 75–130 ezer euró között van. Tárolásuk alatt a rakéták egy idő után elkezdnek „öregedni”, és a 10 évnél kissé régebbiek esetében szét kell őket szerelni, vagy pénzt kell költeni a felújításukra. Ha nem adják őket tovább, akkor hamarosan csak gyakorlásra lesznek használhatók – mondta Kuimet.¹⁰ A különböző kiképzési támogatások – köztük az ukrán különleges erők állománya számára biztosított rendszeres angol nyelvi tanfolyamok – lehetőséget nyújtanak az észti fegyveres erők számára ahhoz is, hogy megismerjék az orosz haderő vagy az általa támogatott ukrajnai erők harci tevékenységét.

LITVÁNIA FELGYORSÍTJA A RAKÉTA-SOROZATVETŐK BESZERZÉSÉT

A litván kormány az Ukrajna határai mentén tapasztalható orosz csapatösszevonások hatására úgy döntött, hogy a rakéta-sorozatvetők már korábban elhatározott beszerzési folyamatát felgyorsítja.¹¹ Az Államvédelmi Tanács – amely Litvánia elnökéből, miniszterelnökéből, védelmi miniszteréből, a parlament elnökéből és a vezérkari főnökből áll – megvitatta a biztonsági helyzetet, és a rakéta-sorozatvetők eredetileg 2028-ra tervezett beszerzését két évvel előrehozta. 2021 decemberében a három balti ország védelmi miniszterei megállapodtak, hogy lépéseket tesznek egy regionális rakéta-sorozatvető képesség létrehozására. Szakértők szerint Litvánia a Lockheed Martin cég M270 típusú fegyverrendszerét tervezi megvásárolni. A Tanács abban is egyetértett, hogy emelni kell a sorállományú katonák létszámát. A kormány 2015-ben az ukrajnai események hatására – ideiglenes jelleggel, kezdetben öt évre – visszaállította a sorkatonai szolgálatot. Jelenleg mintegy 54 ezer fő 18–23 év közötti fiatal hívható be sorkatonai szolgálatra, közülük számítógépes programmal sorsolják ki azokat, akik megkapják a behívójukat. Tavaly 3828 fő újoncot hívtak be 9 hónapos katonai szolgálatra, és idén január elején – még az Államvédelmi Tanács ülése előtt – szintén ennyi fiatal kapott behívót.¹²

AZ EGYESÜLT ARAB EMÍRSÉGEK RAFALE REPÜLŐGÉPEKET VÁSÁROL

2021. december 3-án megállapodás született Franciaország és az Egyesült Arab Emírségek között, hogy az utóbbi 80 darab Rafale F4 típusú repülőgépet vásárol.¹³ A Dassault Aviation vállalat vezetője szerint ez egy francia sikertörténet. A Mirage 5 és a Mirage 2000 után ez a szerződést még inkább összeköti a két országot, és kielégítheti az Emírségek légierijének igényeit. A Dassault Aviation repülőgépei már 45 éve szolgálják az Emírségek védelmét, ahol

¹⁰ Estonia plans to provide Javelin missiles, howitzers to Ukraine. 31. 12. 2021. Ukrinform. <https://www.ukrinform.net/rubric-defense/3378320-estonia-plans-to-provide-javelin-missiles-howitzers-to-ukraine.html> (Letöltés időpontja: 2022. 01. 09.)

¹¹ Jaroslaw Adamowski: Lithuania accelerates rocket artillery buy amid Russian military buildup. 12. 01. 2022. Defense News. <https://www.defensenews.com/global/europe/2022/01/12/lithuania-accelerates-rocket-artillery-buy-amid-russian-military-buildup/> (Letöltés időpontja: 2022. 01. 14.)

¹² Lithuania's Defence Ministry to draw up this year's conscript lists. 05. 01. 2022. LRT. <https://www.lrt.lt/en/news-in-english/19/1580750/lithuania-s-defence-ministry-to-draw-up-this-year-s-conscript-lists> (Letöltés időpontja: 2022. 01. 14.)

¹³ Historical contract for the acquisition of 80 Rafale F4 by the United Arab Emirates. 03. 12. 2021. Dassault Aviation. <https://www.dassault-aviation.com/en/group/press/press-kits/historical-contract-for-the-acquisition-of-80-rafale-f4-by-the-united-arab-emirates/> (Letöltés időpontja: 2021. 12. 11.)

két éve megkezdődött a Mirage 2000-9 típus korszerűsítése. Az Egyesült Arab Emírségek védelmi minisztere elmondta, hogy a 17 milliárd eurós üzlet a 80 darab Rafale vadászrepülőgép mellett az Airbus Helicopters 12 darab H225M Caracal helikoptere beszerzését is magában foglalja.¹⁴ Kiemelte, hogy a Rafale repülőgépek beszerzésével a Mirage 2000 repülőgépeket cserélik majd le, de ez a vásárlás nem jelent alternatívát az amerikai F-35 típusú repülőgépek beszerzésének. Az amerikai Lockheed Martin cég 50 darab F-35 típusú repülőgépének a beszerzési folyamata lelassult, mert Washington aggodalommal figyeli Abu-Dzabi és Peking együttműködésének erősödését, aminek része a Huawei cég 5G technológiájának megjelenése az arab országban. Az Emírségek számára – miután elismerte Izrael Államot – még Trump elnöksége idején engedélyezték a korszerű amerikai repülőgépek beszerzését. Jelenleg folyamatban van a Rafale F4 változat 2 milliárd eurós program keretében történő továbbfejlesztése, amely 2024-ben fejeződik be. A 80 darab korszerűbb Rafale F4 leszállítása az Emírségek részére várhatóan 2027-ben kezdődik.

FINNORSZÁG IS AZ F-35 TÍPUSÚ REPÜLŐGÉPET VÁLASZTOTTA

A finn kormány 2021 decemberében bejelentette, hogy az előregedő F/A-18 Hornet repülőgépeit a Lockheed Martin vállalat F-35 típusú repülőgépeire fogja lecserélni, ezzel a 14. ország lett, amely ezt a típust választotta.¹⁵ A 64 darab repülőgép és a fegyverzet beszerzése a 2030-ig tartó szerviz és kiszolgálás költségével együtt 8,378 milliárd euró (9,44 milliárd dollár) kiadást jelent. Ehhez jön még 777 millió euró a hangárok felépítésére, valamint 824 millió euró tartalék a megvásárolandó fegyverzet későbbi optimalizálására és a szerződés esetleges kiegészítéseire. A döntés kapcsán Bridget Lauderdale, a Lockheed Martin elnökhelyettese elmondta, hogy a finn ipar jelentős technológiai fejlődés részese lehet a gyártásban több mint 20 évig tartó részvételével, valamint a repülőgéptípusnak a 2070-es évekig tartó üzemeltetésével.¹⁶ Finnország 2015-ben kezdte keresni az 1992-ben vásárolt Hornetek utódját. Az F-35 versenytársai a Rafale, a Gripen és az F/A-18 Block III Super Hornet voltak. A versenyben vesztes mindegyik típus gyártója kifejezte csalódását a finn választás miatt, ugyanakkor a svéd Védelmi Minisztérium hangsúlyozta, hogy Svédország számára Finnország továbbra is a legszorosabb biztonsági és védelempolitikai partner marad. 2014-ben a két nem NATO-tag ország kiképzési együttműködési megállapodást írt alá, valamint válsághelyzetben mindketten elfogadják a NATO segítségét. A finn választással erősödött a skandináv államok együttműködési képessége, illetve közeledése a NATO fegyverrendszereihez, hiszen a NATO-tag Norvégia már rendelkezik F-35 típusú repülőgépekkel.

¹⁴ French fighter jets not a substitute for American F-35s: UAE. 05. 12. 2021. Daily Sabah. <https://www.dailysabah.com/business/defense/french-fighter-jets-not-a-substitute-for-american-f-35s-uae> (Letöltés időpontja: 2021. 12. 11.)

¹⁵ Essi Lehto – Mike Stone: Finland orders 64 Lockheed F-35 fighter jets for \$9.4 bln. 10. 12. 2021. Reuters. <https://www.reuters.com/business/aerospace-defense/lockheed-f-35-jet-wins-finnish-fighter-competition-source-2021-12-10/> (Letöltés időpontja: 2022. 01. 05.)

¹⁶ Michael Tyrrell: Finland selects F-35 as its next fighter jet. 10. 12. 2021. Aerospace Manufacturing. <https://www.aero-mag.com/f-35-finland-10122021> (Letöltés időpontja: 2021. 12. 11.)

ROMÁNIA NORVÉGIÁTÓL VÁSÁROLNA F-16 TÍPUSÚ REPÜLŐGÉPEKET

A román parlament 2021. december 20-án jóváhagyta 32 darab használt F-16 típusú vadászrepülőgép beszerzését Norvégiától.¹⁷ Ezek a repülőgépek több mint 40 évig szolgáltak a norvég haderőben, közben rendszeresen elvégezték rajtuk a szükséges korszerűsítéseket, és az F-35 típusú repülőgépek beszerzésével váltak feleslegessé. Odd Roger Enoksen norvég védelmi miniszter szerint a meglévő szabályzók betartásával az ország számára a legkedvezőbb feltételekkel adják tovább őket egy másik NATO-tagállamnak, amely még több évig használhatja azokat. Átadásuk 2023-ban kezdődik és 2024-ben fejeződik be, addig mindegyiken végrehajtják az ilyenkor szükséges munkálatokat. Románia az elmúlt öt évben Portugáliától már beszerzett 17 darab F-16-ost, hogy elkezdhesse az előregedett MiG-21 Lancer repülőgépeinek kivonását a rendszerből.¹⁸ A beszerzés várható költségét a román Védelmi Minisztérium 454 millió euróra becsüli, melyből 354 millió a repülőgépek ára, valamint 100 millió kell a norvég logisztikai támogatáshoz és a szükséges amerikai szolgáltatásokra és felszerelésekre. Románia védelmi költségvetése mintegy 4,5 milliárd euró – egy kicsivel meghaladja a GDP 2%-át –, és annak közel negyedét nagyobb eszközök beszerzésére költi. Román szakértők szerint a Norvégiától beszerzendő repülőgépek korszerűbbek és jobb állapotban vannak, mint amilyeneket Portugáliától vásárolt és jelenleg üzemeltet. A mostani beszerzési csomag tartalmaz lehetőséget a repülőgépek Romániában végrehajtható további korszerűsítésére is.¹⁹

ÚJ-KALEDÓNIA FRANCIAORSZÁG TENGERENTÚLI TERÜLETE MARADT

A Csendes-óceán déli részén, Óceánia területén lévő szigetcsoport Franciaország egyik tengerentúli területe. Egy 1988-as megállapodás értelmében Franciaország három lehetőséget biztosított a sziget lakossága számára, hogy népszavazással döntsenek az esetleges függetlenségről.²⁰ A 2018-ban megtartott első, majd a 2020-as második népszavazás sem támogatta az elszakadást. A harmadik, ebben a tárgyban utolsó népszavazást 2021. december 12-én tartották, melyen a mintegy 185 ezer választásra jogosult 43,9%-a vett csak részt – szemben a 2020. októberi szavazással, amikor 85,6%-os volt a részvétel –, mert a függetlenedéspártiak a világválság miatt a szavazás elhalasztását követelték, ezért azt bojkottálták. Ilyen körülmények közepette a függetlenné válás ellen 96,5% szavazott, de nem zárható ki zavargások kialakulása a későbbiekben. 2018-ban 56,7%, 2020-ban már csak 53,3% volt a maradásra szavazók aránya. Franciaország számára Új-Kaledónia stratégiaiilag

¹⁷ Romania wants to buy Norwegian F-16. 22. 12. 2021. Government.no. <https://www.regjeringen.no/en/aktuelt/romania-wants-to-buy-norwegian-f-16/id2893475/> (Letöltés időpontja: 2021. 12. 25.)

¹⁸ Bogdan Neagu: Romania wants to buy used F-16 fighter jets from Norway. 13. 12. 2021. EURACTIV. https://www.euractiv.com/section/politics/short_news/romania-wants-to-buy-32-used-f-16-fighter-jets-from-norway/ (Letöltés időpontja: 2022. 01. 09.)

¹⁹ Bogdan Neagu: Romanian parliament OKs acquisition of F-16 fighter jets from Norway. 23. 12. 2021. EURACTIV. https://www.euractiv.com/section/politics/short_news/romanian-parliament-oks-acquisition-of-f-16-fighter-jets-from-norway/ (Letöltés időpontja: 2022. 01. 09.)

²⁰ New Caledonia votes in tense final referendum on independence from France. 11. 12. 2021. France 24. <https://www.france24.com/en/asia-pacific/20211211-new-caledonia-votes-in-tense-final-referendum-on-independence-from-france> (Letöltés időpontja: 2021. 12. 13.)

is fontos terület, mert annak függetlenedése esetén Kína nagy eséllyel befolyást szerezhet az Ausztráliától mintegy 2000 km-re keletre fekvő szigetcsoporthoz, ahogyan az Fidzsi, Vanuatu, a Salamon-szigetek és Pápua Új-Guinea esetében már megtörtént. Új-Kaledónia szigetein jelentős a nikkelércbányászat.

BIDEN ELNÖKSÉGE ALATT CSÖKKENT AZ AMERIKAI LÉGICSAPÁSOK SZÁMA

Szakértők hivatalos katonai adatok alapján megállapították, hogy Biden amerikai elnök 2021-es regnálása alatt a megelőző évhez képest 54%-kal csökkent a különböző nemzetközi konfliktusokban, a „terrorizmus elleni háborúban” végrehajtott amerikai légitámadások száma.²¹ A parancsnokságoktól kapott adatok alapján az amerikai erők Afganisztánban 2020-ban 660, 2021-ben 372 légitámadást (44%-os csökkenés) hajtottak végre, a számok Irak/Szíria területét illetően 201, illetve 58 (–71%), Szomáliát illetően 72, illetve 9 (–88%), jemeni célpontok ellen 18 és 0 (–100%). 2020-ban összességében 951, 2021-ben pedig 439 (–54%) amerikai légitámadást jegyeztek fel. 2004 óta ez messze a legkisebb amerikai légitámadásszám, és úgy tűnik, a Biden-adminisztráció alatt is megfigyelhető az ilyen jellegű tevékenység intenzitásának 2016 óta tapasztalható csökkenő trendje.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Adamowski, Jaroslaw: *Lithuania accelerates rocket artillery buy amid Russian military buildup*. 12. 01. 2022. Defense News. <https://www.defensenews.com/global/europe/2022/01/12/lithuania-accelerates-rocket-artillery-buy-amid-russian-military-buildup/>
- Aegis Ashore in Poland on Target for 2022. 19. 11. 2021. U.S. Department of Defense. <https://www.defense.gov/News/News-Stories/Article/Article/2849023/aegis-ashore-in-poland-on-target-for-2022/>
- Beals, Monique: *China eyes military base on Africa's Atlantic coast: report*. 05. 12. 2021. The Hill. <https://thehill.com/policy/international/584437-china-eyes-military-base-on-africas-atlantic-coast-report>
- Estonia plans to provide Javelin missiles, howitzers to Ukraine. 31. 12. 2021. Ukrinform. <https://www.ukrinform.net/rubric-defense/3378320-estonia-plans-to-provide-javelin-missiles-howitzers-to-ukraine.html>
- Estonia Plans to Supply Ukraine With Javelin Anti-Tank Missiles, Howitzers. 30. 12. 2021. Sputnik News. <https://sputniknews.com/20211230/estonia-plans-to-supply-ukraine-with-javelin-anti-tank-missiles-howitzers-1091924173.html>
- French fighter jets not a substitute for American F-35s: UAE. 05. 12. 2021. Daily Sabah. <https://www.dailysabah.com/business/defense/french-fighter-jets-not-a-substitute-for-american-f-35s-uae>
- Historical contract for the acquisition of 80 Rafale F4 by the United Arab Emirates. 03. 12. 2021. Dassault Aviation. <https://www.dassault-aviation.com/en/group/press/press-kits/historical-contract-for-the-acquisition-of-80-rafale-f4-by-the-united-arab-emirates/>

²¹ Imogen Piper – Joe Dyke: How do the 'forever wars' look under President Biden? 22. 12. 2021. Airwars. <https://airwars.org/news-and-investigations/how-do-the-forever-wars-look-under-president-biden/> (Letöltés időpontja: 2021. 12. 25.)

- Isachenkov, Vladimir: *Russia sends missiles near Pacific islands claimed by Japan*. 02. 12. 2021. Military Times. <https://www.militarytimes.com/flashpoints/2021/12/02/russia-sends-missiles-near-pacific-islands-claimed-by-japan/>
- Japan and Australia sign 'landmark' defense treaty amid concern over China. 06. 01. 2022. Japan Times. <https://www.japantimes.co.jp/news/2022/01/06/national/japan-australia-landmark-defense-treaty/>
- Lehto, Essi – Stone, Mike: *Finland orders 64 Lockheed F-35 fighter jets for \$9.4 bln*. 10. 12. 2021. Reuters. <https://www.reuters.com/business/aerospace-defense/lockheed-f-35-jet-wins-finnish-fighter-competition-source-2021-12-10/>
- Lithuania's Defence Ministry to draw up this year's conscript lists. 05. 01. 2022. LRT. <https://www.lrt.lt/en/news-in-english/19/1580750/lithuania-s-defence-ministry-to-draw-up-this-year-s-conscript-lists>
- Madjar, Kayleigh: *Lawmakers pass NT\$236.96bn special defense budget*. 12. 01. 2022. Taipei Times. <https://www.taipetimes.com/News/front/archives/2022/01/12/2003771197>
- Neagu, Bogdan: *Romania wants to buy used F-16 fighter jets from Norway*. 13. 12. 2021. EURACTIV. https://www.euractiv.com/section/politics/short_news/romania-wants-to-buy-32-used-f-16-fighter-jets-from-norway/
- Neagu, Bogdan: *Romanian parliament OKs acquisition of F-16 fighter jets from Norway*. 23. 12. 2021. EURACTIV. https://www.euractiv.com/section/politics/short_news/romanian-parliament-oks-acquisition-of-f-16-fighter-jets-from-norway/
- New Caledonia votes in tense final referendum on independence from France. 11. 12. 2021. France 24. <https://www.france24.com/en/asia-pacific/20211211-new-caledonia-votes-in-tense-final-referendum-on-independence-from-france>
- Novikov, Yan: *Almaz-Antey director: Air and space capabilities will decide tomorrow's conflicts*. 06. 12. 2021. Defense News. <https://www.defensenews.com/outlook/2021/12/06/almaz-antey-director-air-and-space-will-decide-tomorrows-conflicts/>
- Piper, Imogen – Dyke, Joe: *How do the 'forever wars' look under President Biden?* 22. 12. 2021. Airwars. <https://airwars.org/news-and-investigations/how-do-the-forever-wars-look-under-president-biden/>
- Romania wants to buy Norwegian F-16. 22. 12. 2021. Government.no. <https://www.regjeringen.no/en/aktuelt/romania-wants-to-buy-norwegian-f-16/id2893475/>
- Time for Guam Missile Defense Build-Up Is Now. 08. 12. 2021. U.S. Department of Defense. <https://www.defense.gov/News/News-Stories/Article/Article/2866855/time-for-guam-missile-defense-build-up-is-now/>
- Tyrrell, Michael: *Finland selects F-35 as its next fighter jet*. 10. 12. 2021. Aerospace Manufacturing. <https://www.aero-mag.com/f-35-finland-10122021>